

ทำไมต้องห้ามขายแอลกอฮอล์

ในวันมหาสงกรานต์
13 เมษายน

ดร.นพ.มุขัมหมัดฟาหีม ตาละ นักวิชาการ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

ยิ่งใกล้สงกรานต์มากขึ้นเท่าไร ก็จะมีประเด็นสองสามอย่างที่คุณจะคิดถึงกันมาก หนึ่งคือเทศกาลเฉลิมฉลองที่สำคัญที่สุด เทศกาลหนึ่งของประเทศ สองคือวันหยุดยาวที่จะได้พักผ่อน กลับภูมิลำเนา หรือ ท่องเที่ยว และ สามคือเจ็ดวันอันตราย ช่วงเจ็ดวันที่มีคนเสียชีวิตครึ่งพันคนโดยมีสาเหตุจากอุบัติเหตุบนท้องถนน ทั้งสามประเด็นนี้เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกันโดยตรง เพราะความหมายหนึ่งของการเฉลิมฉลองของคนไทยถูกทำให้ผูกติดกับการดื่มเครื่องดื่ม เหล้า - เบียร์ (บางกลุ่มต้องฉลองแบบหามรุ่งหามค่ำ) การมีวันหยุดต่อเนื่องหลายวันทำให้การเฉลิมฉลองเพิ่มมากขึ้น ทำให้การเดินทางของคนทำงานพลัดถิ่น หรือคนที่กำลังในการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และจะส่งผลต่อสิ่งสามนั้นคืออุบัติเหตุบนท้องถนนในช่วงเทศกาล ที่จะพุ่งสูงขึ้นจากการเดินทางที่เพิ่มขึ้นและการดื่มฉลองที่เพิ่มขึ้น ในช่วงเทศกาล ซึ่งทำให้เกือบครึ่งหนึ่ง (40.1%) ของอุบัติเหตุบนท้องถนนในช่วงเทศกาลนี้มีสาเหตุมาจากเมาแล้วขับ (พรมมินทร์ กัณธิยะ, 2561 <https://mgronline.com/qol/detail/961000056571>)

สามประเด็นที่เรากล่าวถึงในย่อหน้าแรก สองเรื่องแรกใครคิดถึงก็มีแต่รอยยิ้มมีความสุข แต่พอมาถึงเรื่องที่สาม ความสุขคงหายไปพอสมควร เรามีวันหยุดยาว มีช่วงเวลาดีๆ มีเทศกาลรื่นเริง แต่พอนึกถึงข่าวการเสียชีวิตที่เกิดขึ้นแทบทุกวันบนท้องถนนช่วงเทศกาล คงมีความหวาดระแวงว่ารายถัดไปจะเป็นตัวฉันหรือเปล่าที่จะจบชีวิตบนถนน หลายฝ่ายจึงระดมความคิดกันว่าจะทำอย่างไรให้เทศกาลเฉลิมฉลองของคนไทยนั้น เป็นเทศกาลรื่นเริงจริงๆ ไม่ต้องประสบพบกับเทศกาลที่ฉลองได้ไม่กี่วันก็ต้องไปจัดงานศพ หรือ ไปเฝ้าไข้ญาติพี่น้อง ที่เสียชีวิตและพิกลพิการ จากอุบัติเหตุบนท้องถนน

การที่เราทราบแล้วว่า 40% ของอุบัติเหตุช่วงเทศกาลนี้มาจากเหล้า มาตรการหลายอย่างก็ต้องเริ่มที่เหล้า เพราะตัวเลขทางสถิติมันชี้ชัดว่าเกี่ยวข้องกันหลายมาตรการเริ่มไปแล้วมันดีขึ้น เช่น มีการตั้งด่านตรวจวัดแอลกอฮอล์ การห้ามขายแอลกอฮอล์ในบางช่วงเวลา การจำกัดสถานที่ในการดื่มแอลกอฮอล์ แต่ก็ยังดีไม่สุด ตรวจจับที่ยังดีไม่สุด ก็ต้องคิดหามาตรการที่เข้าใกล้คำว่าดีที่สุดไปเรื่อยๆ ดีที่สุดในความหมายของทุกคน ผมคิดว่าคนส่วนใหญ่คงคิดตรงกันว่าเราอยากมีถนนที่ปลอดภัยไร้อุบัติเหตุ ถ้าคนเราเลือกวิธีการตายได้ ไม่มีใครอยากตายโดยไม่เตรียมตัวเตรียมใจหรอก

การนำเสนอให้ห้ามขายเหล้าในวันที่ 13 เมษายน ซึ่งเป็นวันแรกของเทศกาลมหาสงกรานต์ ไม่ใช่ข้อเสนอที่ไร้เหตุผล ประการแรกเลย การห้ามขายในวันที่มีการดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นและการเดินทางมากกว่าช่วงปกติเป็นหนึ่งในการจัดการมาตรฐานว่าด้วยการจำกัดเวลาในการเข้าถึงแอลกอฮอล์ วิธีการนี้เป็นวิธีการที่สากลใช้ในการลดความสูญเสียจากแอลกอฮอล์ ➡

No Alcohol

เหตุผลประการต่อมาคือ จากสถิติอุบัติเหตุช่วงเทศกาลสงกรานต์ 7 วันอันตราย ย้อนหลัง 5 ปีที่ผ่านมา พบว่า **ช่วงรอยต่อของวันที่ 13 และ 14 เมษายน เป็นช่วงวันที่มีสถิติของผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บสูงที่สุด** โดยมีค่าเฉลี่ยของการเสียชีวิตในสองวันนี้ อยู่ที่ 153 คน และจากการสำรวจผู้ได้รับบาดเจ็บในท้องฉุกเฉินจากโรงพยาบาลกว่า 20 แห่ง ในปี 2559 โดยศึกษาเปรียบเทียบ 3 ช่วง คือ เทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ และช่วงปกติ โดยอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลมีความสัมพันธ์กับแอลกอฮอล์มากกว่าช่วงปกติ ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บในช่วงเทศกาลดื่มแอลกอฮอล์ 66.5% และเกือบทั้งหมดของผู้บาดเจ็บที่ดื่มแอลกอฮอล์ ดื่มแอลกอฮอล์ที่ซื้อเองมากกว่าครึ่งนั้นหาซื้อจากร้านค้า ดังนั้นถ้าจะทดลองใช้มาตรการนี้เพื่อพิสูจน์ว่าได้ผลหรือไม่ จึงควรเริ่มในวันที่อันตรายที่สุด ถ้าได้ผลดีและไม่มีความเสียหายมาก ก็ควรขยายมาห้ามทั้งเทศกาล

ข้อสาม การห้ามจำหน่ายในวันที่ 13 เมษายน ไม่ได้หมายความว่าห้ามดื่มฉลองในวันนั้น แต่ห้ามจำหน่ายคือห้ามจำหน่ายมาตรการนี้ไม่ได้เป็นการลิดรอนสิทธิของผู้ดื่มแต่อย่างใด ใครจะดื่มกินก็เชิญตามสบาย การห้ามจำหน่ายนี้จะหวังผลในแง่ที่ว่าหากใครก็ตามที่ดื่มกินก็ต้องวางแผนเตรียมตัว ซื้อตุ๋นไว้ก่อน ดื่มหมดแล้วจะออกจากบ้านไปที่ร้านเพื่อซื้อใหม่ หรือจะตั้งใจออกไปฉลองที่ร้านแล้วขับรถกลับบ้านไม่ได้แล้ว จุดหมายสำคัญของมาตรการนี้ไม่ได้หวังว่าจะลดการดื่ม แต่หวังว่าจะลดการเดินทางของนักดื่มซึ่งมีการศึกษามาแล้วว่ามีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดอุบัติเหตุกับคนกลุ่มนี้ ซึ่งหมายถึงต้องการลดความเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุโดยภาพรวมด้วย

ในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมาหลังจากมีนำเสนอมาตรการนี้ในทางสาธารณะก็มีข้อโต้แย้งที่น่าสนใจ แน่นอนว่าการนำนโยบายซึ่งเป็นขอบเขตการบังคับใช้ที่มีวงกว้างย่อมมีผลกระทบต่อสิ่งที่เกี่ยวข้องของหลายประการ ผลกระทบที่สำคัญที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการห้ามจำหน่ายแอลกอฮอล์ในวันที่ 13 เมษายน คือ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ข้อโต้แย้งจากภาคประชาชนจำนวนหนึ่งเป็นกังวลว่าหากรัฐบาลประกาศใช้มาตรการนี้ จะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นรายได้หลักของคนไทย ข้อกังวลนี้อาจเป็นข้อกังวลที่คลี่คลายได้ เพราะเราเคยใช้มาตรการเที่ยวสงกรานต์ปลอดเหล้า 100% มีการใช้มาตรการนี้ตั้งแต่ 2554 ในถนนตรอกซอกซอยกว่า 50 สาย ซึ่งเป็นจุดสำคัญที่มีการเล่นน้ำสงกรานต์ยิ่งใหญ่ทุกปี ซึ่งในตอนแรกก็มีความเป็นห่วงเรื่องผลกระทบต่อการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ และกลายเป็นว่าเจ้าภาพจัดงานต่าง ๆ ทั่วประเทศมากกว่า 90% เห็นด้วยกับการโซนนิ่งพื้นที่เล่นน้ำปลอดเหล้าปลอดภัย ที่เป็นเช่นนั้นเพราะ พอเอาเหล้าออกจากถนนสงกรานต์ ทำให้เปลี่ยนจากถนนสงกรานต์ที่มีการทะเลาะวิวาททุกชั่วโมง กลายเป็นพื้นที่เล่นน้ำสนุก ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ เช่น ปี 61 ที่ผ่านมา มีคนเข้าไปร่วมเล่นคลื่นมนุษย์ไร้แอลกอฮอล์ในถนนข้าวเหนียว จ.ขอนแก่น สูงถึง 460,492 คน โดยไม่มีเหตุทะเลาะวิวาทและลวนลามเลย และได้ขยายฉลองเทศกาลสงกรานต์ปลอดเหล้าใน 26 อำเภอของ จ.ขอนแก่น เพื่อให้มีหนึ่งอำเภอหนึ่งพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย (<https://mgronline.com/qol/detail/9610000056571>) เมื่อไม่มีแอลกอฮอล์ หลายที่จึงกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าเที่ยวและปลอดภัยมากขึ้นกลายเป็นแรงส่งเสริมให้ประชาชนที่ไม่ดื่มและต้องการเล่นสงกรานต์ที่สนุกและปลอดภัยออกมาเล่นสงกรานต์กันมากขึ้นด้วย โดยส่วนตัวแล้วเชื่อว่ามาตรการนี้จะไม่นำผลกระทบขนาดใหญ่ในด้านลบให้แก่ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

ท้ายที่สุดแล้ว ผมเชื่อว่ามาตรการดังกล่าวจะมีแนวโน้มในทางที่ดีต่อสถานการณ์อุบัติเหตุในประเทศ การทดลองเริ่มต้นห้ามขาย 1 วัน ก่อนคงไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทันทีทันใด (ทั้งในแง่ของสถิติอุบัติเหตุและผลกระทบด้านเศรษฐกิจ) แต่หากได้เริ่มทำเราก็จะได้ข้อมูล ว่ามาตรการนี้สุดท้ายจะให้ประโยชน์หรือให้โทษอย่างไรบ้าง ก็น่าลองทำ ผมเชื่อในเรื่องการพัฒนาให้ดีที่สุด ตราบที่เรายังไม่พบกับจุดที่ทำให้ชีวิตคนไทยปลอดภัยจากเรื่องที่ไม่ควรจะมีมากที่สุดเท่าที่จะพยายามได้ ก็ไม่ควรหยุดคิดหามาตรการใหม่ๆ ที่คาดว่าจะดี มาใช้กับสังคมไทยครับ

ห้ามจำหน่ายคือห้ามจำหน่าย มาตรการนี้ไม่ได้เป็นการลิดรอนสิทธิของผู้ดื่มแต่อย่างใด ใครจะดื่มกินก็เชิญตามสบาย จุดหมายสำคัญของมาตรการนี้ไม่ได้หวังว่าจะลดการดื่ม แต่หวังว่าจะลดการเดินทางของนักดื่ม เพื่อออกไปซื้อสุรามาดื่มเพิ่มเติม หากดื่มที่ซื้อตุ๋นไว้จนหมดแล้ว ซึ่งเป็นการลดความเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุโดยภาพรวม

